Veiligheidsregio
Noord-Holland Noord

Inrichting commissie Zorg en Veiligheid Noord-Holland-Noord

95% versie

Datum: 23 juli 2020

1. Aanleiding

Basis voor dit inrichtingsdocument is het visiestuk van januari 2019, “sturen en verbinden in zorg en veiligheid” (bijlage 1). Deze is opgesteld naar aanleiding van een tweedaagse van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN), die de bestuurders en partners met elkaar hebben gehad. Op grond van deze dagen is de commissie zorg en veiligheid gestart als adviescommissie van het algemeen bestuur van de VR NHN. Het voorstel voor de inrichting van de commissie zorg en veiligheid heeft het document “sturen en verbinden in zorg en veiligheid” als uitgangs- en startpunt genomen.

De regionale (advies)commissie Zorg en Veiligheid is in de periode 2019 en eerste helft 2020 vijf keer bijeengekomen en is gebruikt om ervaring op te doen met de samenwerking binnen de commissie zorg en veiligheid. Aan de hand van de besprekingen in de commissie, de adviezen van de ambtelijke voorbereidingsgroep en de opbrengsten van een ronde gesprekken in de regio zijn enkele hoofdlijnen geformuleerd voor de (voorlopige) inrichting van de commissie Zorg en Veiligheid.

Belangrijk element voor de uitwerking zijn de twee verschillende rollen die de commissie heeft. De commissie heeft een regionale rol als (advies) commissie Zorg en Veiligheid én heeft de rol van stuurgroep Zorg- en Veiligheidshuis NHN.

Het proces om tot een voorstel voor de inrichting te komen heeft 12 maanden in beslag genomen. Gedurende het proces werd duidelijk dat het komen tot een gemeenschappelijk beeld van de inrichting, doel, nut en noodzaak van een commissie Zorg en Veiligheid tijd en overleg vroeg. De commissie Zorg en Veiligheid is nieuw en heeft landelijk geen vergelijkbaar model beschikbaar waar vanuit een nieuwe systematiek zal worden samengewerkt. De meest optimale inrichting is een vraagstuk waar de wens is uitgesproken dit gezamenlijk te gaan doen.

In de komende hoofdstukken zullen we nader ingaan op de inrichting van de commissie. Aan het einde van het document geven we nader inzicht in het vervolgtraject.

2. Het doel van de commissie[1]

De commissie is de katalysator en aanjager van de inrichting van een regionaal netwerk zorg en veiligheid, bestaande uit uitvoeringsprofessionals, beleidsadviseurs, project- en programmaleiders van gemeenten, zorgaanbieders en veiligheidsorganisaties.

Bestuurlijk:

- Fungeren als bestuurlijk platform voor de regionale afstemming en de verbinding van de netwerken, programma’s, projecten, initiatieven die op het snijvlak van zorg en veiligheid actief zijn.
- Het versterken van het samenspel tussen beleid, praktijk en kennis zodat de lokale vraagstukken rond zorg en veiligheid sneller én beter worden opgepakt.
- Overzicht geven aan bestuurders en het vergroten van mogelijkheden voor bestuurlijke regie op zorg en veiligheid.
- Stuurgroep van het zorg en veiligheidshuis NHN.

Algemeen:

- Initiëren van nieuwe projecten vanuit lokale trends en landelijke trends.
- De commissie heeft de slagkracht om projecten aan te jagen en te ondersteunen richten de regio en/of lokaal.
- Platform voor uitwisseling van kennis en informatie over thema’s en ontwikkelingen.
- Verbinden van relevante landelijke ontwikkelingen met regionale en lokale praktijk.
- Bijdragen aan de vereenvoudiging van de bestaande overlegstructuren.
- Elkaar kennen en weten te vinden op de domeinen zorg en veiligheid op alle niveaus en tussen de niveaus (ambtelijk en bestuurlijk).
- Gebruik maken van de landelijke kennis van de VNG om deze toepasbaar te maken voor NHN.

[1] Uit de visie “sturen en verbinden in zorg en veiligheid”

3. Centrale uitgangspunt:
De basis is het lokale niveau, alleen (boven)regionaal indien noodzakelijk. Dit is het fundament van de commissie. Wat in de wijken gebeurt vormt de basis, met daaropvolgend de gemeente, de subregio en ten slotte de regio Noord-Holland Noord. De commissie zorg en veiligheid richt zich op regionale vraagstukken.

4. Sturingsfilosofie
- De commissie zorg en veiligheid is een overleg dat op *strategisch niveau* adviezen geeft over de samenwerking en de uitvoering van de thema's. Concreet: een betere samenhang tussen de beleidsambities (zoals die in de programma's zijn geformuleerd), wat er gebeurt in de praktijk (de netwerken) en de wijze waarop dat kan worden versterkt door kennis en onderzoek en het adresseren en eventueel een oplossing zoeken voor aangegeven knelpunten vanuit de thema's.
- Gedeeld eigenaarschap bevorderen: zorg en veiligheid zijn gelijkwaardig en hebben elkaar nodig.
- Daarnaast verbinding zoeken met landelijke ontwikkelingen om die productief te maken voor gemeenten en partners in Noord-Holland-Noord.
- De leden van de commissie zorg en veiligheid zijn de ambassadeurs om zorg en veiligheid samen te brengen en te verbinden bij hun achterban.
- De commissie zorg en veiligheid zorgt voor samenhang en verbinding tussen de komende en lopende projecten/werkgroepen/beleidsonderwerpen.
- Het vervullen van een belangrijke netwerkrol door het versterken van de inhoudelijke verbinding en betrokkenheid van alle partners.
- Sturing aan het zorg en veiligheidshuis NHN. De commissie heeft hierin een besluitvormende taak en functie.

Inhoudelijke missie:

De commissie zorg en veiligheid draagt als bestuurlijke platform bij aan de maatschappelijke opgave om vanuit zorg en veiligheid de verbindingen te leggen tussen gemeenten, netwerkpartners en zorgaanbieders om de zorg en hulp die de inwoners nodig hebben adequaat, effectief en op maat te leveren en te organiseren.

5. Mandaat
De commissie heeft zowel een adviserende als een besluitvormende taak. Hierin is het volgende geldend:

Adviserend:
De commissie constateert, signaleert, adviseert, initieert, activeert en geeft richting. De voor de uitvoering benodigde besluitvorming ligt vervolgens bij de afzonderlijke gemeentebesturen, de besturen van gemeenschappelijke regelingen en de governance van de ketenpartners.

Besluitvormend:
De commissieleden vormen de stuurgroep van het Zorg en Veiligheidshuis NHN en hebben uit dien hoofde een besluitvormende bevoegdheid.

6. Positionering

Voor de positionering van de commissie moet duidelijk zijn welke rol de commissie heeft in het speelveld van de gemeenten, subregio's, regionaal overleg en gezamenlijke overleggen met zijn netwerkpartners. Het volgende dient hierbij te worden meegenomen:

- De commissie zorg en veiligheid heeft verbinding met de bestaande regionale structuren voor afstemming, overleg en besluitvorming.
- Goed verbonden met de subregio's die een duidelijke rol hebben in de voorbereiding en terugkoppeling (wijkteam-gemeente-subregio-regio).
- Duidelijk vastgelegde relatie met de verschillende stuur- en projectgroepen die als thema benoemd zijn voor de commissie.
- Duidelijke samenwerkingsafspraken met de netwerkpartners.

De commissie zorg en veiligheid zal via de bestaande overlegstructuren gaan communiceren. Hierin zal er gebruikt gemaakt gaan worden van de driehoeken, bestuurlijke regio overleggen en gemeentelijke overleggen.

In de huidige overlegstructuren is zichtbaar dat er fragmentatie is en onderwerpen in verschillende (bestuurlijke) gremia worden besproken maar niet in verbinding lijken te staan met elkaar. Hierdoor lijkt het alsof meerdere overleggen die "dubbel" gevoerd worden met verschillende besluitvormingen.

Ter illustratie
In het overzicht van GHNT is inzichtelijk geworden hoeveel overleggen er zijn inzake huiselijk geweld en kindermishandeling (63). Het heeft de voorkeur om op alle thema's van de commissie de infographic van GHNT aan te vullen zodat de commissie en de voorbereidende groep een totaalbeeld hebben van alle overleggen. Van hieruit kan de commissie de verbinding leggen tussen de thema's en het advies geven de overleggen te verbinden en te koppelen. Indien mogelijk/gewenst zal reductie van het aantal overleggen en verbinding op inhoud hiermee worden gecreëerd en gerealiseerd, indien dit de efficiëntie ten goede komt.

7. Focusagenda commissie zorg en veiligheid

De commissie heeft bij de start van de commissie gekozen voor onderstaande thema's. De commissie focust zich op deze onderwerpen. Het is aan de commissie om de thema's uit te breiden en/of nieuwe thema's aangedragen te krijgen via lokaal, regionaal en vanuit het landelijke door de VNG.

De commissie richt zich op het moment van dit schrijven op de volgende thema's:

- Invoering Wet verplichte GGZ
- Aanpak personen met verward gedrag
    - Project 1%-aanpak (verwarde personen met hoog veiligheidsrisico)
    - Project maatwerkvoorzieningen
- Jeugd, Alcohol en Drugs
- Regionale aanpak Geweld hoort nergens thuis
- De aansturing van het zorg en veiligheidshuis

8. Afwegingskader voor agendapunten

Voor het bepalen van de thema's zijn criteria opgesteld[2] waar een thema aan moet voldoen om geagendeerd te kunnen gaan worden in de commissie. Deze criteria zijn:

1. Het zijn onderwerpen op het snijvlak van veiligheid en het gemeentelijke sociaal domein.
2. Het zijn onderwerpen die een aanvullende, gezamenlijke inspanning vragen en dus niet vanuit het reguliere takenpakket van één organisatie kunnen worden opgepakt.
3. Het zijn onderwerpen, die de lokale bestuurlijke verantwoordelijkheid raken.
4. Ten slotte: er wordt een advies of standpunt van de commissie gevraagd ('er moet iets te sturen zijn')

Er blijft ook ruimte voor informatiedeling en kennisuitwisseling. Bepalend hierin dient het belang te zijn van het doel van het inlichten van de commissie. Het filter voor het wel of niet delen van informatie aan de commissie moet door de voorbereidende groep gebeuren.

De voorbereidende groep heeft het overall beeld van alle thema's. De voorbereidende groep is hierdoor in staat om *door* en *over* de thema's te kunnen aangeven waar de verbindingspunten zijn. Waar de thema's zich met eenzelfde vraagstukken bezighouden en waar thema's gekoppeld kunnen worden.

9. Uitgangspunten samenstelling commissie

- Een evenredige vertegenwoordiging vanuit de gemeenten;
- Het is van belang dat *alle* voor de ketensamenwerking relevante partners in een duidelijk gedefinieerde rol betrokken zijn.
- Elke subregio is vertegenwoordigd door een bestuurder vanuit Veiligheid en het Sociaal Domein.
- Onwenselijk om twee commissieleden uit één gemeente af te vaardigen aan de commissie zorg en veiligheid.
- Aandacht voor de positie van commissieleden en in andere (boven)regionale) overleggen (portefeuillehoudersoverleggen, regionaal overleg politie etc.).
- Omwille van werkbaarheid en effectiviteit heeft de commissie een beperkte omvang. Daarnaast een tweede schil van incidenteel uit te nodigen partners en/of portefeuillehouders.

Het werken met een tweede schil is ingegeven door het feit dat er ook ketenpartners zijn die alleen een rol hebben bij zeer specifieke onderdelen van de ketensamenwerking. Of incidenteel in beeld komen omdat er een overlap is met een ander thema. Of omdat partners verschillende rollen hebben: de ene keer strategisch partner die meedenkt bij het vormgeven van beleid, de andere keer opdrachtnemer van gemeenten. De vorm van een tweede schil is een pragmatische en doelmatige manier om deze partners te betrekken bij de ketensamenwerking.

Bovenstaande profiel leidt tot de volgende (toekomstige) samenstelling:

- Een burgemeester en een wethouder van elke subregio en/of de basisteams in NHN
- Een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie (gebiedsofficier)
- Een vertegenwoordiger van de politie
- De directeur publieke gezondheid GGD
- De directeur van de Veiligheidsregio NHN
- De directeur GGZ NHN

[2] Bron: "sturen en verbinden in zorg en veiligheid" januari 2019

Voor bovenstaande samenstelling is in het geval van afwezigheid de noodzaak er tot plaatsvervangers. Deze moeten voor alle posities worden vastgesteld en/of ingeregeld worden. Bekend moet zijn wie de plaatsvervanging doet en welke voorbereiding dit vraagt.

De huidige inrichting van de commissie voldoet niet aan het boven gestelde advies voor de inrichting van de commissie. Het is aan de huidige commissie om te bepalen hoe en op welke wijze de commissie ingericht gaat worden en/of overgegaan zal gaan worden naar een vernieuwde samenstelling.

Voor de tweede schil: partners als de reclassering, jeugdhulpaanbieders, manager zorg en veiligheidshuis, Dienst Justitiële inrichtingen (DJI), de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, forensische (acute) zorgaanbieders (ROAZ), De bestuurders/geneesheer-directeuren van de instellingen in de regio.

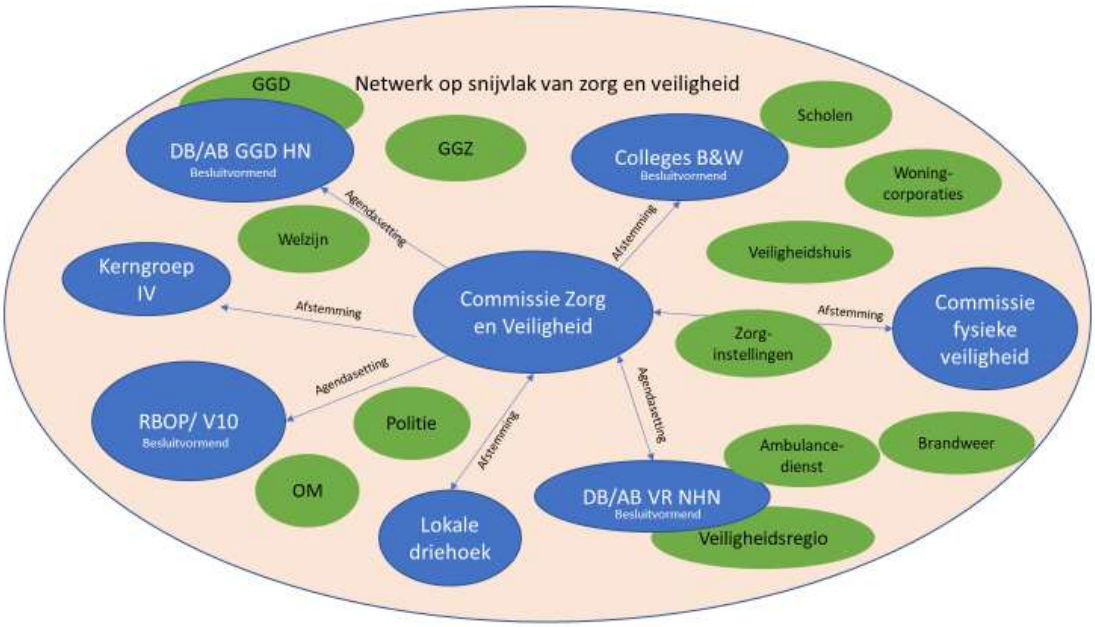

Figuur 1: samenhang met andere gremia (bron 'Verbinding in Zorg en Veiligheid)

Werkwijze

- Gemeenten en partners worden zoveel mogelijk meegenomen in de voorbereiding, met een belangrijke rol op niveau van de subregio's en de werkgroepen/projectgroepen.
- Onderwerpen zijn altijd schriftelijk voorbereid.
- Routering: duidelijke en strakke stukkenstroom. Voor elk commissielid is duidelijk waar de stukken naar toe moeten gestuurd en wie het ambtelijk voor ze voorbereidt.
- Duidelijke schriftelijke vastlegging.
- Transparante communicatie over wat in de commissie besproken is en de uitkomsten: belangrijke rol voor contactpersoon subregio en/of werkgroep/projectgroep om uitkomsten door te geleiden. Rol voor commissieleden om in hun eigen portefeuillehouders overleggen kort verslag te doen van wat is besproken.

10. Voorzitterschap, vervangingen agendering

Het voorzitterschap van de commissie ligt op dit moment in de handen van een burgemeester. Er is geen vervanging geregeld. Voor de toekomstige inrichting van de commissie moet gezamenlijk besloten worden wie het voorzitterschap en de vervanging op zich neemt.
De voorbereiding van de agenda en de vergadering ligt in handen van de secretaris van het overleg en de voorzitter van de commissie zorg en veiligheid.
Bij afwezigheid van de voorzitter zal de plaatsvervanger van de voorzitter de taak overnemen in afstemming met de secretaris.

11. Secretariaat

Het secretariaat van de commissie heeft twee rollen:

- Bewaken dat de bestuurlijke voorbereiding en afstemming van bijeenkomsten goed verloopt.
- De verantwoordelijkheid voor de praktische voorbereiding van de bijeenkomsten, verslaglegging, communicatie en het bewaken van de uitvoering van de afspraken.

Het heeft de voorkeur dat de secretaris van de commissie tevens de voorzitter is van het voorbereidend overleg.

12. (Ambtelijk) voorbereidingsgroep

Het huidige ambtelijk voorbereidend overleg bestaat uit ambtenaren vanuit verschillende functies en rollen binnen de gemeente. Voor het ambtelijke voorbereidend overleg is het verstandig dit overleg op strategisch niveau in te gaan richten en uit te breiden met netwerkpartners van de GGD, Politie, OM en de projectleiders van de huidige thema's. Het voorbereidend overleg wordt dan een overleg waar overstijgend gekeken gaat worden naar de lopende thema's in de commissie en de wenselijke thema's voor de commissie.

Voor de startfase van de verbrede voorbereidende groep is het verstandig de projectleiders geheel aan te laten sluiten om gezamenlijk de context en verbinding te zien tussen de projecten. Hiermee creëer je een leersituatie met de verschillende leden van de voorbereidende groep.

Voor het creëren van ambtelijk draagvlak zijn die ambtenaren nodig die op strategisch niveau opereren en een overzicht hebben over de gemeenten, netwerkpartners en zorgaanbieders op lokaal, subregionaal niveau.

Voor de commissie is het van belang dat de voorbereidende groep zorg draagt voor:

- Een overzichtelijk verbinding tussen de thema's van de commissie zorg en veiligheid.
- Het betrekken van de projectleiders/werkgroepen.
- Er gericht vragen en adviezen kunnen worden gegeven aan de regio's en de subregio's alsmede de lokale gemeenten.
- Het voorbereiden van de bestuurders om hen in staat te stellen vanuit regionaal belang tot een advies te komen die elke gemeente kan dienen.
- De leden van de voorbereidende groep dragen er zorg voor dat de relevante stukken vanuit de commissie worden geagendeerd in de juiste gremia, zoals het Madivosa, Pora,PHO en de driehoeksoverleggen tussen burgemeester, politie (en wethouder daar waar dit georganiseerd is).

Het verbinden van de ambtenaren met de netwerkpartners op strategisch niveau en de projectleiders draagt eraan bij dat zij in staat worden gesteld de verbindingen te zien tussen de thema's en hoe deze zich verhouden tot andere thema's.

De voorbereidende groep heeft hier een sleutelrol. De voorbereidende groep gaat zich niet bezighouden met de inhoudelijke uitwerkingen. Deze zijn belegd in de verschillende projectstructuren en werkgroepen. De voorbereidende groep bekijkt vanuit de (inhoudelijke) thema's in welke mate de thema's op elkaar aansluiten, elkaar kunnen verstevigen en/of elkaar kunnen tegenwerken. Daar waar

een thema de ondersteuning, advisering en begeleiding nodig heeft van de commissie zorg en veiligheid zal het thema worden voorgelegd om op de agenda te komen van de commissie zorg en veiligheid.
De voorbereidende groep initieert en signaleert als er nieuwe onderwerpen zijn waar de commissie zorg en veiligheid over zou kunnen gaan. Daarnaast biedt de voorbereidende groep ondersteuning aan het afschalen van de thema's in de reguliere lijn.

De inrichting van het voorbereidend overleg vraagt:

- Ambtenaren vanuit OOV en Sociaal domein: strategisch niveau.
- Vertegenwoordiging vanuit de drie sub regio's sociaal domein en vier subregio's vanuit de driehoeken.
- Vertegenwoordiging van ketenpartners en projectleiders: strategisch niveau.
- Duidelijke routering vanuit de gemeenten/ketenpartners naar de commissie.
- Niveau van de voorbereidende groep is op strategisch/tactisch niveau.
- Frequentie overleg: één keer per kwartaal samen, twee weken voor de commissievergadering. Hierdoor is er tijd om de commissieleden voor te bereiden op de commissievergadering.
- Per thema een themahouder vanuit de voorbereidende groep. Deze is het aanspreekpunt voor de secretaris en andere betrokkenen. Heeft de taak om het thema bij de projectleider uit te vragen en contactpersoon te zijn vanuit de commissie.

13. Communicatie

Voor de communicatie is het van belang een communicatiestrategie op te stellen die beschrijft op welke wijze en door wie er communicatie gaat plaats vinden. Communicatieadviseurs moeten betrokken zijn bij dit traject. Voor de communicatie zijn de volgende zaken van belang:

- Transparante communicatie (nieuwsbrief voor iedereen): werken aan een eigen identiteit van de commissie Zorg en Veiligheid in uitstraling, logo, boegbeeld.
- Terugkoppeling loopt langs subregio
- Commissieleden koppelen zelf terug in hun eigen overleg (bv. Agendapunt Terugkoppeling commissie Z&V in AB GGD of andere gremia)
- Terugkoppeling voorbereidende groep aan de commissie Zorg en Veiligheid en vice versa.

14. Evaluatie

Landelijk gezien is de commissie zorg en veiligheid koploper als het gaat om bestuurlijke samenwerking op het vlak van zorg en veiligheid. Vanuit haar verantwoordelijk voor kwaliteit van bestuur en de samenwerking met de ketenpartners in de regio is stevig geïnvesteerd in het inrichtingsvraagstuk dat voor u ligt. De commissie is op het moment van dit schrijven nog de enige in zijn soort binnen Nederland. De komende periode blijft het belangrijk om als bestuurlijk platform out-of-the-box en buiten geijkte wegen te denken en handelen en te blijven leren van opgedane ervaringen ten aanzien van de functie, inrichting en de meerwaarde van de commissie voor de regio in de komende jaren. Vanzelfsprekend zonder het verlies van zicht op de ingerichte structuren en besluitvormende lijnen (juridisch en wettelijke kaders). Om die reden wordt onder verantwoordelijkheid van de voorzitter door een ambtelijke werkgroep een tweejaarlijkse evaluatie uitgevoerd. Deze evaluatie van de functie en het functioneren van de commissie zal explorerend van aard zijn en gericht op verbetering. Waarbij met name gekeken wordt of de commissie in haar functie en functioneren aansluiting heeft gevonden bij de wensen en eisen van de samenwerkende entiteiten.

15. Vervolgtraject

De inrichting zal blijvend onder de aandacht moeten staan. Evaluaties en bijstellingen zijn noodzakelijk om de commissie Zorg en Veiligheid door te ontwikkelen en passend te maken voor de regio NHN. De commissie Zorg en Veiligheid is nieuw voor NHN en vraagt van alle leden en betrokkenen om zorg en veiligheid te verbinden op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Het hebben van dezelfde beelden over de inzet van de commissie zorg en veiligheid is noodzakelijk om voortgang en doorontwikkeling van de commissie Zorg en Veiligheid mogelijk te maken.
Bij akkoord op de (voorlopige)inrichting van de commissie en de voorbereidende groep zal communicatie hierover nodig zijn. De ambtenaren, netwerkpartners en projectleiders zullen onderdeel gaan worden van de voorbereidende groep.
Bij wijzigingen in de commissie dienen de wethouders, burgemeesters in de regio hiervan op de hoogte te worden gebracht. De borging van de werkwijze en vormgeving van de commissie dient in een factsheet en/of communiqué gedeeld worden met de gemeenten, sub regio's, RBOP, V10, NH Samen Veilig, projecten die relatie hebben met zorg en veiligheid en de netwerkpartners. Vanuit de secretaris en de voorbereidende groep wordt de communicatie gefaciliteerd.
Berichtgeving over de inrichting kan gepubliceerd worden via de VNG waar de start van de commissie is gedeeld in de communicatielijnen van de VNG.
Het vervolgtraject zal inhouden dat er eventueel een uitwerkingsdocument opgesteld zal gaan worden door de voorbereidende groep in samenspraak met de commissie Zorg en Veiligheid. Dit document zal het HOE gaan beschrijven.
De ondersteuning van de VNG is wenselijk en noodzakelijk om het proces nader te volgen. De VNG dient gevraagd te worden om langdurig de commissie en de voorbereidende groep te blijven ondersteunen.